

ORSZÁGOS RENDŐRFŐKAPITÁNY

1139 Budapest, Teve u. 4-6.

1903 Budapest, Pf.: 314/15.

Tel: (06-1) 443-5573 Fax: (06-1) 443-5733

BM: 33-104, 33-140 BM Fax: 33-133

E-mail: orfkvezeto@orfk.police.hu

Szám: 105/703- /2009. RP.

Tárgy: alapvető jogot sértő
rendőri intézkedés
elleni panasz elbírálása

H A T Á R O Z A T

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 92. § (1) bekezdésében biztosított jogkörömnél fogva a panaszos által benyújtott panasz tárgyában – figyelemmel az Rtv. 93/A. § (7) bekezdésére, továbbá a Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Panasztestület) 298/2010. (V. 26.) számú állásfoglalása megállapításaira – a rendőri intézkedés elleni panasznak a tisztességes eljáráshoz való jog tekintetében

helyt adok,

minden egyéb tekintetben a panaszt

elutasítom.

A határozat ellen az Rtv. 93/A. § (9) bekezdése alapján – figyelemmel a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 100. §-ának (1) bekezdése a) pontjára és (2) bekezdésére, valamint 109. §-ának (3) bekezdésére – fellebbezésnek helye nincs, annak felülvizsgálata közvetlenül kérhető a bíróságtól.

A keresetlevelet az Országos Rendőr-főkapitányságra – a Fővárosi Bíróságnak címezve – a felülvizsgálni kért határozat közlésétől számított harminc napon belül kell benyújtani, vagy ajánlott küldeményként postára adni, illetve azt a fenti határidőn belül a Fővárosi Bírósághoz, a 1027 Budapest II. kerület Csalogány u. 47-49. f. címre közvetlenül is be lehet nyújtani. (A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 330. § (2) bekezdése, 326.§ (7) bekezdése; Ket. 109. § (1) bekezdése).

A határozatot kapják:

- 1) panaszos
- 2) Független Rendészeti Panasztestület
- 3) Budapesti Rendőr-főkapitányság
- 4) Irattár

INDOKOLÁS

A panaszos előadta, hogy 2009. július 04-én Budapesten az V. kerületi „Erzsébet tér, Deáktér volt buszpályaudvaránál” foganatosítottak rendőri intézkedést vele szemben. Elmondása szerint éppen egy – a véleménye szerint nagyon durva – rendőri intézkedést filmezett le, amikor őt is „megragadták” és előállították. Mindezt úgy tették, hogy ellenállást nem tanúsított. Az előállítás során arcáról videó felvételt készítettek beleegyezése ellenére. Elmondása szerint letegeztek az intézkedés során. Előállították a Budapesti Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: BRFK) Gyorskocsi utcai fogdájára, ahol több órán keresztül az udvaron bilincselve állt, ekkor elmondása szerint vizet sem kapott. Sérelmezte továbbá, hogy az orvosi vizsgálatnál jelen volt egy rendőr is. Elhelyezése egy olyan körletben történt, ahol csak két ágy volt, ezért nem tudott aludni, és dohányoztak is egyesek a körletben, holott nem dohányzó fogvatartottak is tartózkodtak ott. Az élelmezéssel kapcsolatosan panaszolta, hogy vegetáriánus ételt kért, de nem azt kapott, továbbá, hogy a fogvatartás miatt nem tudott egy vallási szertartáson részt venni.

II.

A rendelkezésre álló alábbi rendőrségi okiratokból a következők állapíthatók meg.

Budapest Rendőrfőkapitánya a 01000/36775/2009.ált számú egyedi utasításával 2009. július 4-én 00 órától 24 óráig Budapest teljes területére fokozott ellenőrzést rendelt el az Rtv. 30. § (1) és (3) bekezdése alapján.

A rendelkező rész értelmében az állomány feladata az volt, hogy figyelemmel kísérje a rendezvényekre érkezőket és megakadályozza a jogsértések kialakulását. Ennek keretében szűrőpróbaszerű igazoltatásokat, ruházat-, csomag- és járműátvizsgálást hajthatott végre.

A fokozott ellenőrzést elrendelő utasítás indokolása szerint 2009. július 4-ére nagyszámú demonstráció megtartását jelentették be Budapest területére, amely rendezvényeken várhatóan jelentős lesz a résztvevők létszáma.

A BRFK 01000-105-716-7/2009.P. számú, a Panasztestületnek írt válaszlevelében foglaltak szerint 2009. július 4-ére Budapest területére 16 bejelentés érkezett a rendőrséghez a gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény (a továbbiakban: Gytv.) hatálya alá tartozó rendezvény megtartásáról, ezen belül hét rendezvényt kívántak az V. kerületben tartani. Két bejelentő a Szent István térre, két bejelentő a Kossuth térre, további egy-egy bejelentő az Arany János utcába, a Markó utcába és a Nádor utcába jelentett be rendezvényt. A két Szent István téri rendezvény napirendjeként a következőket jelölték meg: „beszéd a Szabadság téren zajlott jogsértésekről”, illetve „szimpátiatüntetés a koncepciók perék áldozatai mellett”; az egyik Kossuth téri rendezvény célja a következő volt: „tiltakozó tüntetés a Szabadság téri tüntetés megtiltása miatt”, míg a másik Kossuth téri rendezvény bejelentője napirendet nem jelölt meg.

Annak ellenére, hogy az V. kerületi Erzsébet térre Gytv. Hatály alá tartozó rendezvényt nem jelentettek be 2009. július 4-ére, aznap délután több száz fős csoportosulás jelent meg ott azzal a céllal, hogy egy bejelentés nélküli rendezvényen vegyenek részt.

A megjelenteket a helyszínen szolgálatot teljesítő rendőri erők 16 óra 58 perckor szólították fel a terület elhagyására, figyelmeztették a helyszínen maradókat, hogy őket igazoltatják és előállítják. Mivel a felszólításnak nem engedelmesskedtek 17 óra 19 perckor a rendőrök megkezdték a kilátásba helyezett igazoltatásokat és előállításokat. A tömeg 18 óra 07 perckor a rendőröket megtámadta, kővel, palackokkal, betondarabokkal dobálták a sorfalat, és a cselekményeket felszólítás ellenére sem hagyták abba. Az események kapcsán összesen 190 főt állítottak elő az Erzsébet térről.

A BRFK 01000-105-794-7/2009.P. számú, a Panasztestületnek írt válaszlevelében foglaltak szerint a felszólítások és figyelmeztetések 20.31 óráig folyamatosan jól hallhatóan folytatódtak.

A panaszos előállításáról készült rendőri jelentés szerint igazoltatására 2009. 07. 04-én 17.53 órakor az Rtv. 29. § (1) bekezdés alapján, az átvizsgálásra az Rtv. 31. § (1) bekezdése, az előállítására a 33. § (2) bekezdés *f*) pontjának I. fordulata alapján került sor¹. A jelentés szerint a rendőr – a helyi parancsnok utasítására – megkezdte a többszöri felszólítás ellenére a területet elhagyni nem kívánó, arcának ajkaitól az orráig tartó részét egy fehér színű maszkkal eltakaró panaszossal szembeni intézkedést. A panaszossal szemben – a gyülekezési helyre kísérés során – testi kényszer alkalmazott az intézkedő rendőr. Ezután 18.15 elszállították a panaszost az intézkedés helyszínéről a BRFK Gyorskocsi utcai fogdájába, ahol sérülés és panaszmentesen átadta a fogda ügyeletesének.

Az előállítás okáról írásos tájékoztató nem került kiadásra, mert az szóban megtörtént.

A panaszossal szemben a rendőr szabálysértési feljelentést tett.

Az előállítás végén a panaszos részére kiadták az előállítás időtartamáról szóló igazolást is, mely szerint, előállítása 2009.07.04-én 17.53 órától 2009.07.05-én 03.00 óráig tartott, sérülése nem keletkezett. Az előállítás 8 órás alapidőtartama a szükséges eljárási cselekmények lefolytatásához nem volt elegendő, ezért a fogvatartásért felelős személy az előállítás tartamát 2009.07.05-én 05.53 óráig meghosszabbította. Az igazolásra a panaszos kézzel feljegyezte, hogy sérelmezi, az előállítás tényét, hogy nem engedték aludni, későn engedték szabadon, ezért vallását nem tudta gyakorolni. A személyazonosító igazolvány kiadására két órát kellett várnia.

A panaszos írásbeli nyilatkozatai szerint, kérte egy hozzátartozójának kiértékelését, amely 2009.07.04-én 23.04 órakor megtörtént. A nyilatkozat szerint a panaszos részére – kérelmére – 2009.07.04-én 23.18 órakor kiadtak 1 darab negyven dkg-os konzervet és hat szelet kenyeret.

A befogadás érdekében elvégzett orvosi vizsgálat alapján készült 3651/2009. számú orvosi vélemény szerint a panaszoson friss sérülés nem látható, a bilincs helye felett minimális bőrvörösség látható. Rendőri bántalmazást nem panaszolt a megvizsgált személy.

A panaszosnál található dolgokról a befogadáskor jegyzőkönyvet vettek fel.

A BRRFK V. kerületi Rendőrkapitányság Szabálysértési Hatósága határozatával a panaszossal szemben indult szabálysértési eljárás iratait illetékességből átette.

¹ A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 29. § (1) bekezdése alapján a rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani.

Az Rtv. 31. § (1) bekezdése alapján akivel szemben személyi szabadságot korlátozó intézkedést foganatosítanak, annak ruházatát a rendőr a támadásra vagy az önvészély okozására alkalmas tárgy elvétele végett, előzetes figyelmeztetés után átvizsgálhatja.

Az Rtv. 33. § (2) bekezdés *f*) pont alapján a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, aki a szabálysértést az abbahagyásra irányuló felszólítás után is folytatja, illetőleg akivel szemben az eljárás azonnal lefolytatható, továbbá akitől tárgyi bizonyítási eszközt kell megszerezni, vagy elkobzás alá eső dolgot kell visszatartani.

A panaszos által mellékelte videó felvétel a panaszossal szembeni intézkedés kezdetét tartalmazza, ekkor az intézkedő rendőr határozott, de kultúrált hangon – magázva a panaszost – közli, hogy intézkedés alatt áll, megkéri a kamera kikapcsolására, és tájékoztatja, hogy a további rendőri utasításoknak köteles a panaszos engedelmessé válni. A felvétel az intézkedés e mozzanatánál befejeződik.

A fogvatartásért felelős személy írásbeli tájékoztatása szerint a panaszost 2009.07.05-én 03.00 órakor szabadon engedték, azonban az előállítást végző rendőrből maradt a panaszos személyazonosító igazolványa, ennek átadásáig – 2009.07.05-én 05.20 óráig – a panaszos önként a rendőrség épületében várakozott.

III.

Az ismertetett bizonyítékok alapján az alábbi tényállást állapítottam meg a döntésem alapjául.

2009. július 4-én délután több száz fős tömeg tagjaként a Budapest V. kerületi Erzsébet téren a panaszos jelen volt egy előre be nem jelentett, a Gytv. hatálya alá tartozó rendezvényen. A rendőri erők a helyszínen hangosbemondón keresztül 16 óra 58 perctől felszólították a téren tartózkodókat, hogy jogsértő magatartásukat hagyják abba, távozzanak, illetve figyelmeztették őket, hogy aki nem tesz eleget a felszólításnak, azt igazoltatják majd előállítják. A kilátásba helyezett intézkedések foganatosítását 17 óra 19 perctől kezdték meg. A helyszínen tartózkodó panaszos a felszólítások ellenére, a területet elhagyni nem kívánta, arcának ajkaitól az orráig tartó részét egy fehér színű maszkkal eltakarta és videofelvételt készített. A panaszossal az intézkedő rendőr személyesen 17.53 óra körüli időben kultúraltan közölte, hogy cselekményével szabálysértést követett el, ezért elő fogja őt állítani.

Az intézkedő rendőrök a panaszossal szemben testi kényszert alkalmazva a szállító járműhöz kísérték, majd igazoltatását és a ruházatának és csomagjának átvizsgálását követően előállították a BRFK Gyorskocsi utcai fogdára. Az intézkedés során a panaszosnak sérülése nem keletkezett. Az előállítás alatt a panaszos részére írásban nem adták az előállítás okáról szóló tájékoztatást, mert arról szóban tájékoztatták.

Az előállítás alatt a panaszos részére átadták az előállítás idejéről szóló igazolást, melyet saját kezűleg aláírt, és 2009. 07. 05-én 05.20 órakor szabadon engedték. Az igazolás tanúsága szerint az előállítással kapcsolatban ekkor panaszáról írásban nyilatkoztatták, ez alkalommal a panaszos sérelmezte az előállítás tényét, hogy nem kapott vegetáriánus ételt, pedig kért, nem engedték aludni, később engedték el, így vallását nem tudta gyakorolni, a személyazonosító igazolvány kiadására két órát kellett várnia.

Az előállítás során 2009.07.04-én 23.04 órakor értesítették az általa megjelölt személyt. A panaszos 2009.07.04-én 23.18 órakor egy 40 dkg-os konzervet és hat szelet kenyeret kapott. A panaszost elhelyezték egy körletben, ahol további négy személy helyezték el, azonban csak két ágy volt a helyiségben. Az ott tartózkodók közül egy személy dohányzott. A panaszos kért és kapott is ételt, egy 40 dkg-os konzervet és hat szelet kenyeret. A panaszos az étel minőségére előzetesen különös kérelmet nem terjesztette elő az írásos nyilatkozatában.

A panaszos előállítását a fogvatartásért felelős személy 2009.07.05-én 05.53 óráig meghosszabbította a szükséges eljárási cselekmények lefolytatása érdekében. Tekintettel arra, hogy az előállítás oka 2009.07.05-én 03.00 órakor megszűnt, ekkor szabadon engedték. Ezt követően észlelte a panaszos, hogy személyazonosító igazolványát nem adták vissza részére. Az igazolvány átadásáig – 2009.07.05-én 05.20 óráig – két órát rendőrség épületében várakozott önként, mivel az előállítást végző rendőr a panaszos személyazonosító igazolványát magánál tartotta.

Az eljárás során szükségessé vált a panaszolt intézkedésben résztvevő rendőri erők által adott tájékoztatás tartalmának vizsgálata is, nevezetesen, hogy megjelölték-e, és ha igen mely okot jelölték meg a tér elhagyására történő felszólítás alapjaként. Minderre kizárólag a panaszos szabálysértés gyanúját felvető cselekményének alábbi értékelése érdekében került sor, és – figyelemmel a Fővárosi Bíróság 20.K.34.132/2008/20. számú ítéletére is – a vizsgálat és az ez alapján a fenti kérdésben hozott döntés nem érinti az illetékes bíróság törvényben biztosított ama kizárólagos jogát, hogy a Gytv. hatálya alá tartozó rendezvény feloszlataja jogellenességének kérdésében érdemben döntsön².

2009. július 04-én 16.58 órától a Rendőrség az Erzsébet téren közölte a tömeggel, hogy a gyülekezés jogellenes és távozásra szólította fel a jelenlevőket, egyúttal kilátásba helyezte, hogy akik a felszólításoknak nem tesznek eleget, azokat a rendőrök igazoltatják, majd előállítják. Az intézkedés – így az igazoltatás – jogalapját az elrendelt fokozott ellenőrzés majd tömegoszlata³, valamint e feladatok ellátása során észlelt, a panaszos által elkövetett cselekmények képezik. A panaszos személyes adatainak rögzítése a szabálysértési eljárás megindítása érdekében volt indokolt⁴. A személyes szabadságában korlátozott panaszos ruházatát és csomagját jogszerűen vizsgálta át a rendőr (lásd: az 1. lábjegyzetet)

A panaszos a több órán át folyamatosan elhangzó felszólításának sem engedelmeskedett, ekkor nyilvánvalóan megszegte azon törvényi rendelkezésből eredő – az Emberi Jogok Európai Bíróságának szóhasználatával élve⁵ – egyszerű kötelezettségét, hogy a rendőri intézkedésnek engedelmeskedjen⁶.

² A gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény 14. § (3) bekezdése szerint, ha a rendezvényt feloszlataják, a rendezvény résztvevője a feloszlatastól számított tizenöt napon belül pert indíthat a feloszlataja jogellenességének megállapítására.

A Fővárosi Bíróság 20.K.34.132/2008/20. számú ítéletének indokolásában kifejtette, hogy „...a Független Rendészeti Panasztestület az állásfoglalásában és az alperes is határozatában nem a jogszabályoknak megfelelően járt el, amikor a demonstráció jogszerű oszlataásával kapcsolatosan érdemben állást foglalt. Ugyanis arra kizárólag a Fővárosi Bíróságnak lett volna hatásköre, és illetékessége a fentebb említett Gytv. 14. (3) bekezdésében foglaltak alapján, az erre irányuló kereseti kérelem kapcsán.”

³ A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 30. § (1) bekezdése alapján a Rendőrség a bűncselekmény elkövetőjének elfogása és előállítása, vagy a közbiztonságot veszélyeztető cselekmény vagy esemény megelőzése, megakadályozása érdekében a rendőri szerv vezetője által meghatározott nyilvános helyen vagy a közterület kijelölt részén az oda belépőket vagy az ott tartózkodókat igazoltathatja.

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 59. § (1) bekezdése szerint ha a jogellenesen összegyűlt, illetőleg jogellenes magatartást tanúsító tömeg a szétoszlásra irányuló rendőri felszólításnak nem tesz eleget, a Rendőrség az e fejezetben szabályozott kényszerítő eszközök alkalmazása mellett a tömeggel szemben a következő eszközt, illetőleg intézkedést alkalmazhatja:

- a) vízágyút,
- b) pirotechnikai eszközt,
- c) ingerlőgázt,
- d) elfogó hálót,
- e) lóháton vagy járműkötelékben végzett kényszeroszlatast.

(2) Az (1) bekezdésben említett eszköz alkalmazására a tömeget előzetesen figyelmeztetni kell.

(3) Tilos a tömeget korlátozni a helyszínről történő eltávozásban.

(4) Tilos a tömegoszlataásra löfegyvert használni.

A 60. § (1) és (2) bekezdések alapján a csapaterő alkalmazása során a rendőr a csapaterő parancsnokának utasítása szerint köteles eljárni. A tömeg szétoszlataására irányuló csapaterő alkalmazása során a Rendőrség a helyszínen lévők egyéni felelősségét nem vizsgálja.

⁴ A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 29. § (3) Az igazoltatás során rögzíteni kell - ha további intézkedéshez, eljáráshoz szükséges, vagy egyéb körülmények ezt indokolják - az igazoltatott személyazonosító adatait, az igazolvány sorozatát és számát, valamint az igazoltatás helyét, idejét és okát.

⁵ Barta kontra Magyarország Ügyben (26137/04. számú kérelemre) hozott ítélet 71. pont: „A Bíróság felhívja a figyelmet arra a tényre, hogy a kérelmező elmulasztotta saját magatartásának kritikai értékelését akkor,

Önmagában e tipikus magatartást jogszabály szabálysértésként büntetni rendeli⁷. Az intézkedő rendőr pedig előállíthatja azt a személyt, aki a szabálysértést az abbahagyásra irányuló rendőri felszólítást követően továbbfolytatja, továbbá azt is, akivel szemben az eljárás azonnal lefolytatható⁸.

Ezek alapján tényszerűen megállapítható, hogy a panaszolt előállítás kellő joggal történt, hangsúlyozva azt a tényt is, hogy az előállítás alapjául szolgáló, az intézkedéskor tapasztalható tényekre tekintettel dönt a rendőr az előállításról. Ilyen esetekben az előállításhoz a törvényben megkövetelt szabálysértés, vagy bűncselekmény gyanúja nem éri, nem is érheti el a büntetőjogi, vagy szabálysértési jogi felelősség megállapításához szükséges megalapozottság szintjét. Azaz, amennyiben az intézkedés során a rendőr számára komolyabb mérlegelés nélkül megállapítható, hogy az intézkedés alá vont személy magatartása a tapasztalt körülmények alapján a szabálysértés, vagy a bűncselekmény lehetőségét nyilvánvalóan felveti, ez kellő alapot szolgáltat az előállításra⁹. Kényszerítő eszközt az egyedi körülmények mérlegelését követően törvényesen alkalmaztak¹⁰, mivel a panaszos a többszöri felszólításnak sem engedelmeskedett, és az intézkedés eredményessége csak megfogásával és elvezetésével volt biztosítható¹¹. A panaszos biztonságos őrzése érdekében kellő joggal

amikor azon egyszerű kötelezettséggel találta magát szemben, hogy eleget tegyen a rendészeti szervek egyik tagja által hozzá intézett törvényes felszólításnak – ez a kötelezettség egy demokratikus társadalomban az általános állampolgári kötelezettségek része.”

⁶ A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 19. § (1) bekezdés alapján a jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek - ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik - mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni. A rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható.

⁷ Az egyes szabálysértésekről szóló 218/1999. (XII. 23.) Kormányrendelet 40/A. § (1) és (2) bekezdései szerint, aki a rendvédelmi szerv hivatásos állományú tagja jogszerű intézkedésének nem engedelmeskedik, ötvenezer forintig terjedő pénzbírsággal sújtható.

A fent bekezdésben meghatározott szabálysértés miatt az eljárás a rendőrség hatáskörébe tartozik.

⁸ A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 33. § (2) bekezdés *f)* pont alapján, aki a szabálysértést az abbahagyásra irányuló felszólítás után is folytatja, illetőleg akivel szemben az eljárás azonnal lefolytatható, továbbá akitől tárgyi bizonyítási eszközt kell megszerezni, vagy elkobzás alá eső dolgot kell visszatartani.

⁹ A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 33. § (2) bekezdés *b)* és *f)* pontok alapján a rendőr előállíthatja azt a személyt, aki bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható; aki a szabálysértést az abbahagyásra irányuló felszólítás után is folytatja, illetőleg akivel szemben az eljárás azonnal lefolytatható, továbbá akitől tárgyi bizonyítási eszközt kell megszerezni, vagy elkobzás alá eső dolgot kell visszatartani.

¹⁰ A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 47. és 48. § szerint a rendőr - intézkedése során - az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszert) alkalmazhat.

A rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy

- a) önkárosításának megakadályozására,
- b) támadásának megakadályozására,
- c) szökésének megakadályozására,
- d) ellenszegülésének megtörésére.

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 61. § (3) bekezdése alapján ha a rendszeresített kényszerítő eszköz nem áll rendelkezésre, vagy a használatára nincs lehetőség, a rendőr a bilincs, a rendőrbot vagy az útzár helyett más eszközt is igénybe vehet, ha a helyettesített eszköz alkalmazásának törvényi feltételei fennállnak és az, az azzal elérni kívánt törvényes cél megvalósítására alkalmas.

¹¹ A Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII.23.) IRM rendelet 59. § (1) szerint kényszerítő eszköz alkalmazása feltételeinek fennállása esetén testi kényszert akkor kell alkalmazni, ha a rendőri erőfölény vagy az intézkedés alá vont személy állapota, magatartása folytán a rendőri intézkedés eredményessége ezzel biztosítható.

alkalmaztak bilincset vele szemben, mert a fogda épületében a fogvatartottak biztonságos őrzése hely hiányában másként nem volt megoldható¹².

A rendőr eleget tett törvényi kötelezettségének, amikor az előállítás során kultúráltnak közölte a panaszossal az előállítás fent részletezett okát¹³, melyet a több órája folyamatosan, jól hallhatóan elhangzó felszólításokkal is tudomására hoztak valamennyi ellenszegülő személynek, így a panaszosnak is. Ezért alaptalan az intézkedés hangnemére vonatkozó panasz is.

Az intézkedésről a rendőri erők törvényi felhatalmazás alapján jogszerűen filmfelvételt készítettek¹⁴. A panasz erre vonatkozó része ezért alaptalan.

Az előállítás 2009. 07. 04-én 17.53 órától másnap 03.00 óráig tartott. A panaszossal szemben ez – a törvényes 8 + 4 órás előállítási időtartamot meg nem haladó – intézkedés törvényesnek minősül. A bírói jogalkalmazási gyakorlat egyes ügyekben (Fővárosi Bíróság 20.K.32.593/2007/8. számú ügy¹⁵) szintén arra az álláspontra helyezkedett, hogy ha az előállítás a rendőrség túlterheltsége miatt hosszabb ideig, de a törvényes időtartamot meg nem haladó ideig tart, az előállítás nem veszti el jogszerűségét. Ezt igazolja, a törvényi szabályozás is, amely úgy rendelkezik, hogy az előállítás „a szükséges ideig...” tarthat. A szükséges idő ez esetben nyilvánvalóan, az előállítás során kötelezően előírt, időigényes feladatokhoz szükséges időt jelenti¹⁶. Nem lehet a szükséges és elégséges időt meghatározni az elkövetett cselekmény tárgyi súlya alapján, mivel akár csekély tárgyi súlyú a cselekmény, akár nem, az azzal kapcsolatos feladatokat a rendőr köteles elvégezni, ehhez pedig alkalmanként objektív okokból (egy fogdába egyszerre több mint száz ember néhány órán belüli előállítása miatt) az átlagos munkamenethez képest jelentősen több időre is szükség lehet. Még akkor is, ha a panaszos meghallgatására nem került sor, hanem erre később tett intézkedést a hatóság. Nem várható éppen ezért el egyetlen közigazgatási szervtől sem, és a Rendőrségtől sem, hogy a hirtelen, és váratlan mértékben megnövekedett ügyszám miatt az ügyintézési határidő, a normáltól ne térjen el. Mindössze csak az várható el, hogy a szükséges személyes szabadság korlátozás időtartama a törvényes maximumot ne lépje túl, azaz az előállítás a szükséges ideig, de legfeljebb 8+4 óráig tarthat. Ezért a panaszos – az illetékes rendőri szervek hirtelen

¹² A rendőrségi fogdák rendjéről szóló 19/1995. (XII. 13.) BM rendelet 30. § (1) bekezdése szerint a fogvatartottal szemben az Rtv. 47-50. §-aiban, valamint az 52. §-ban meghatározott kényszerítő eszközök a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (a továbbiakban: RSzSz.) kényszerítő eszközökre vonatkozó szabályai szerint alkalmazhatóak.

¹³ A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 33. § (4) bekezdés szerint az előállítottat szóban vagy írásban az előállítás okáról tájékoztatni kell, és az előállítás időtartamáról részére igazolást kell kiállítani.

¹⁴

¹⁵ Fővárosi Bíróság 20.K.32.593/2007/8. számú ítélet indokolásában kifejtette, hogy „A demonstráció miatt előállított személyek nagy számára figyelemmel a bíróság nem tartotta a felperes 2007. február 3. 12.10 órától 19.50 óráig tartó – azaz 7 óra 40 percet kitevő – előállításának időtartamát jogszerűtlennek, mert az Rtv. 33. § (3) bekezdés szerint ez a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozhatja a személyi szabadságot, a felperes vonatkozásában alkalmazott előállítás ideje pedig ezt nem haladta meg.”

¹⁶ A Rendőrség Szolgálat Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet 51. § (3) bekezdése szerint az előállító helyiségben történő elhelyezéskor, az előállított, elővezetett, visszatartott személyt fel kell világosítani az intézkedés várható időtartamáról. Ruházatát át kell vizsgálni, és tőle el kell venni azokat a tárgyakat, amelyeket fogva tartáskor sem tarthat magánál. Nyilatkoztatni kell sérüléséről, esetleges panaszáról, szükség esetén orvosi ellátásban kell részesíteni.

és jelentős mértékben megnövekedett feladataira tekintettel – alaptalanul sérelmezi az előállítás időtartamát.

Emellett a már idézett Rtv. 33. § (2) bekezdésének *f*) pontja alapján végrehajtott előállítás egyrészt az eljárás azonnali lefolytatása céljából történt, másrészt viszont további indokál az szolgált, hogy az elkövetett szabálysértést az intézkedés félbeszakítsa, illetve annak továbbfolytatását megakadályozza. Egyébiránt az idézett törvényhely nem ír olyan rendelkezést, ami a hatóságnak kötelezővé tenné az előállítottak meghallgatását az előállítás időtartamán belül.

Az előállítás során a panaszosnak a szabad mozgáshoz való jogát korlátozta a Rendőrség, ebből következően annak tartama alatt vallását nem gyakorolhatta az általa kívánt helyen. Mivel az előállítás lényege a szabad mozgás jogának rövid időre történő elvonása, ezért alaptalanul sérelmezi a vallásgyakorláshoz való joga megsértését a panaszos.

Az elhelyezés körülményeivel kapcsolatosan, megállapítható, hogy a rendőri intézkedésnek ellenszegülő és ezért előállított személyek nagy számára figyelemmel a panaszos elhelyezése másként nem volt megoldható. A panaszos ételt kért és kapott, azonban annak minőségét előre nem határozta meg kérelmében, csak utólag panaszolta. A rendőri intézkedésnek a panaszos is ellenszegült, így a panaszos elmulasztja saját magatartásának kritikai értékelését, amikor azon egyszerű kötelezettséggel találta magát szemben, hogy eleget tegyen a rendészeti szervek egyik tagja által hozzá intézett törvényes felszólításnak – ez a kötelezettség egy demokratikus társadalomban az általános állampolgári kötelezettségek része. Ellenszegülő magatartása miatt került sor az intézkedésre vele szemben.

A panaszos átadása a fogdán nem a szabályoknak megfelelően történt, mert annak személyazonosító igazolványát az előállítást végző rendőr magánál felejtette. E hiányosság miatt a panaszosnak a szabadon engedésétől számított további három órát kellett várakoznia, ezzel sérült a tisztességes eljáráshoz való joga.

Mindezek alapján a rendelkező részben foglaltak szerint határoztam.

IV.

A Panasztestületnek a jelen ügy kapcsán kialakított állásfoglalásában az előállítás időtartamára, a testi kényszer, bilincs, illetve a tonfa és a vegyi eszköz alkalmazására, továbbá az előállítás körülményeire vonatkozóan tett megállapításaival és az azokból levont következtetésekkel a határozat III. részében foglalt indokok alapján nem értek egyet.

A Panasztestület állásfoglalásában a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét is megállapította azért, mert a helyszínen hangosbemondón keresztül folytatott felszólítások alkalmával nem mondták be a rendőri intézkedések (osztatás) pontos indokát.

A rendőri intézkedést megelőző felszólítás egyértelmű utalást tett arra, hogy a rendezvény jogellenes, ezért kell a helyszínt elhagynia a felszólított személyeknek. A jogellenességre vonatkozó rendőrségi állítást az Rtv. szerint a panaszos a helyszínen nem mérlegelhetette, és engedelmisségét sem tehetette mérlegelése eredményétől függővé (lásd: a 6. lábjegyzetet). Ezen szigorú engedelmisségi kötelezettség ellentételezéseként a törvény a panaszos részére – függetlenül a rendőri közleménytől – jogorvoslati lehetőségként panaszjogot biztosít, és garanciális elemként a panaszt formális eljárás keretében rendeli

elbírálni¹⁷, továbbá a tömegosztatás jogellenességének megállapítása iránt a panaszos közvetlenül a Bírósághoz fordulhatott.

A panaszossal szembeni egyedi intézkedés kapcsán, pedig valamennyi intézkedés okát egyértelműen közölték, jogorvoslati jogára is felhívták a figyelmét. A panaszos ebben az ügyben élt is jogorvoslati jogával, és a panaszának érdemi elbírálása a törvényi rendelkezéseknek megfelelő eljárásban jelen határozattal megtörtént.

Ezért a Panasztestület fenti megállapításával nem értek egyet, az általa sérelmesnek tartott rendőri közlemény tartalma közvetve sem okozott jogtól való megfosztást, a panaszost jogsérelem miatt nem érte.

A Panasztestületnek az említett állásfoglalásában a panaszos igazoltatása, ruházatátvizsgálása és előállításának jogalapja, a felvétel készítés, továbbá az élelem biztosítása és a rendőri intézkedés hangneme tekintetében tett megállapításával és következtetéseivel minden tekintetben egyetértek.

E helyütt is hangsúlyozom, hogy az eljárás során szükségessé vált a panaszolt intézkedésben résztvevő rendőri erők által adott tájékoztatás tartalmának vizsgálata is, nevezetesen, hogy megjelölték-e a tér elhagyására történő felszólítás jogalapját. Minderre csak a panaszos szabálysértés gyanúját felvető cselekményének értékelése érdekében került sor. A Gytv. alapján – a Fővárosi Bíróság 20.K.34.132/2008/20. számú ítéletére is figyelemmel (lásd: a 2. számú lábjegyzetet) – a vizsgálat és az ez alapján a szabálysértés gyanújának kérdésben hozott döntés nem érinti az illetékes bíróság törvényben biztosított ama kizárólagos jogát, hogy a Gytv. hatálya alá tartozó rendezvény felosztatása jogellenességének kérdésében érdemben döntsön.

A Panasztestület 298/2010. (V. 26.) számú állásfoglalásában több oldalon keresztül a panaszügyön túlmutató, általános, a rendezvény felosztatása jogszerűségét is érintő megállapításokat is tesz, ezért fontosnak tartom leszögezni, hogy a jelen határozat a panaszban sérelmezett intézkedések jogszerűségét vizsgálja, és a lefolytatott közigazgatási eljárás nem terjedt ki – a fent írtak alapján nem is terjedhetett ki – a Panasztestület állásfoglalásában tett valamennyi – a konkrét panaszon túlmutató – megállapításra.

Mivel a Panasztestület állásfoglalásától való eltérések indokolását a törvény kizárólag a jelen határozatban foglaltakkal kapcsolatban teszi kötelezővé (lásd: a 17. lábjegyzetet), ezért a Panasztestületnek az Erzsébet téri rendezvényekre összességében tett megállapításaira jelen határozatomban – eltérő megállapítások hiányában – reflektálni nem áll módomban. Meg kívánom azonban jegyezni, hogy az Állampolgári Jogok Országgyűlési Biztosának a AJB 4721/2009. számú jelentésében, a 2009. július 04-i Erzsébet téren foganatosított rendőri intézkedésekkel kapcsolatos vizsgálatáról tett megállapításaira, a 23176-12/2009.ált. számú válaszlevelében az Országos Rendőr-főkapitányság vezetője érdemben reagált.

¹⁷ A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 92. § (1) és (2) bekezdése szerint akinek az e törvény IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette - választása szerint - panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez, vagy kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálja el.

Akinek az intézkedés jogát vagy jogos érdekét érintette, panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez.

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 93/A. (7) bekezdése valamint a 93/B. § (1) bekezdése alapján az országos rendőrfőkapitány a panaszról a Független Rendészeti Panasztestület állásfoglalásának kézhezvételét követő tizenöt napon belül közigazgatási hatósági eljárásban dönt. Ha az országos rendőrfőkapitány határozatában eltér a Testület állásfoglalásától, ezt köteles megindokolni.

Az intézkedést foganatosító szervhez benyújtott panaszt az intézkedést foganatosító szerv vezetője közigazgatási hatósági eljárásban bírálja el.

Határozatom az alábbi jogszabályokon alapul:

- a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény XII. fejezet 54. § (1) és (2) bekezdése;
- a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 326. § (7) bekezdése, 330. § (2) bekezdése;
- a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 100.§ (1) bekezdés a) pontja valamint a (2) bekezdése, a 109. § (1) és (3) bekezdése;
- a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 19. § (1) bekezdése, 29. § (1) és (3) bekezdései, 30. § (1) bekezdése, 31. § (1) bekezdése, 33. § (2) bekezdés *b)* és *f)* pontjai, valamint (4) bekezdése, 47. és 48. §-ai, 59. § (1) bekezdése, 60. § (1) és (2) bekezdései, 61. § (1) bekezdése, 92. § (1) és (2) bekezdései, 93/ A § (7) és (9) bekezdései, 93/B. § (1) bekezdése;
- a gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény 14. § (3) bekezdése;
- az egyes szabálysértésekről szóló 218/1999. (XII. 28.) Kormányrendelet 40/A. § (1) és (2) bekezdései;
- a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet 51. § (3) bekezdése, 59. § (1) bekezdése;
- 19/1995. (XII. 13.) BM rendelet 30. § (1) bekezdése.

A jelen eljárásban hatásköröm és illetékességem az Rtv. 92. § (1) bekezdésén, valamint a 93/A. § (6) és (7) bekezdésein alapul.

Budapest, 2010. augusztus „ „

**Dr. Hatala József r. altábornagy
országos rendőrfőkapitány**